

تأثیر انتخاب حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی

محمدحسین فتحه^۱

الهه باقری علی‌آبادی^۲

میثم جعفری‌پور^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۱

چکیده

انتخاب حسابرس از جمله تصمیمات بسیار مهمی است که توسط سهامداران یک شرکت اتخاذ می‌شود. از این‌رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر انتخاب حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران صورت گرفته است. به این منظور اطلاعات ۱۳۳ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بر اساس متغیرهای پژوهش از طریق نرم‌افزار ره‌آورد نوین استخراج و به کمک رگرسیون روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته با رویکرد داده‌های پانل و به صورت اثرات ثابت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی از ارقام تعهدی اختیاری تعدیل‌شده بر مبنای عملکرد استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه پژوهش نشان داد انتخاب حسابرس تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران داشته و فرضیه پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار می‌گیرد. به عبارتی، انتخاب حسابرسانی که دارای کیفیت بالاتر و کارکنان آموزش‌دیده هستند، منجر به افزایش کیفیت حسابداری و متعاقباً افزایش کیفیت گزارشگری مالی می‌شود.

واژه‌های کلیدی: انتخاب حسابرس، کیفیت گزارشگری مالی، کیفیت حسابداری.

۱. گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. نویسنده مسئول. mh_fatheh@pnu.ac.ir

۲. گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. elina.eb69@gmail.com

۳. گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. m.jaffaripour@pnu.ac.ir

۱- مقدمه

گزارش‌های مالی، محصول نهایی فرآیند گزارشگری مالی است. فرآیند گزارشگری مالی شامل ایجاد، انتشار، اطمینان بخشی و استفاده از اطلاعات مالی توسط استفاده‌کنندگان از این گزارش‌هاست و حوزه آن از اجرای استانداردهای گزارشگری مالی برای تهیه گزارش‌های مالی شروع شده و تا اطمینان بخشی، انتشار و استفاده از آن‌ها گسترش می‌یابد. استفاده‌کنندگان برای قضاوت و تصمیم‌گیری در بازار سرمایه و ارزیابی مفاد قراردادی و مباشرت مدیریت، نیاز به اطلاعات سودمند دارند. سودمندی اطلاعات اشاره به مفهوم کیفیت اطلاعات دارد. کیفیت گزارشگری مالی نیز یک مورد خاص از کیفیت اطلاعات است (فرانسیس و همکاران^۱، ۲۰۱۶). کیفیت گزارشگری مالی به این معناست که گزارش‌های مالی تا چه اندازه، اقتصاد زیر بنایی شرکت را به‌طور منصفانه نشان می‌دهد (دفونادو ژانگ^۲، ۲۰۱۷). بدون شک کیفیت گزارشگری مالی و افزایش آن مورد علاقه همه استفاده‌کنندگان، شامل سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، مشتریان، عرضه‌کنندگان، کارمندان، دولت و جامعه است (هراث و همکاران^۳، ۲۰۱۸). کیفیت حسابرسی، یکی از چندین عامل تأثیرگذار بر کیفیت گزارشگری مالی است، بنابراین، از نظر سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان که باید تصمیمات مرتبط با سرمایه‌گذاری و اعتبار دهی را در مورد شرکت اتخاذ کنند، بسیار ضروری است که گزارشگری مالی، قابل‌اعتماد و اطمینان باشد. کیفیت حسابرسی بیان‌گر این است که حسابرسی به شیوه‌ای انجام شود که اطمینان دهد گزارشگری مالی مطابق با اصول و استانداردهای حسابداری بوده و یک دید واقعی و منصفانه از وضعیت مالی شرکت ارائه می‌کند. به‌طور معمول، حسابرسان مستقل با کیفیت بالاتر، نسبت به سایر حسابرسان، مهارت بیشتری در کشف اشتباهات و خطاهای صورت‌های مالی، محدود کردن استفاده از اقلام تعهدی را دارند. شرکت‌های حسابرسی بزرگ‌تر، تمایل بیشتری در استفاده از فناوری و کارکنان آموزش‌دیده در جریان کار حسابرسی دارند و از این‌رو، باعث افزایش کیفیت حسابرسی می‌شوند. همچنین، شرکت‌های حسابرسی بزرگ‌تر، تحت تأثیر صاحب‌کار قرار نگرفته و اصرار آن‌ها را برای دریافت گزارش حسابرسی مقبول و غیر مشروط اجابت نخواهند کرد؛ بنابراین، اندازه شرکت حسابرسی یا به عبارتی انتخاب نوع حسابرس، می‌تواند بر کیفیت حسابرسی و متعاقب آن بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیرگذار باشد (کاکلار و همکاران^۴، ۲۰۱۲). تاکنون در ایران رابطه عوامل بسیاری بر کیفیت گزارشگری مالی بررسی شده است ولی پژوهشی درباره تأثیر انتخاب حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی انجام نشده و این پژوهش از لحاظ موضوعی در ایران جدید می‌باشد و می‌تواند باعث توسعه مبانی نظری در این زمینه گردد. با توجه به مطالب بیان‌شده، ضرورت انجام پژوهشی که رابطه بین انتخاب حسابرس و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها

¹ Francis et al

² DeFond

³ Herath

⁴ Kaklar et al

را در ایران مورد کنکاش و بررسی قرار دهد به خوبی احساس می‌شود. لذا، هدف پژوهش، پاسخ به این پرسش است که آیا بین انتخاب حسابرس و کیفیت گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد؟ در ادامه به ترتیب، مبانی نظری و پیشینه، فرضیه و روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها پژوهش آورده شده است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

کیفیت گزارشگری مالی را می‌توان به صورت توانایی صورت‌های مالی در انتقال اطلاعات عملیات شرکت و به طور خاص، پیش‌بینی جریان‌های نقدی مورد انتظار آن به سرمایه‌گذاران تعریف کرد (باباجانی و همکاران، ۱۴۰۰). بر اساس تعریف استانداردهای حسابداری مالی، کیفیت گزارشگری مالی، به ارائه صورت‌های مالی با اطلاعات صحیح و منصفانه در مورد وضعیت مالی و عملکرد اقتصادی یک مؤسسه اطلاق می‌شود (هراث و همکاران، ۲۰۱۸). هدف گزارشگری مالی ارائه اطلاعات سودمند برای استفاده‌کنندگان مالی درباره واحد گزارشگر است. گزارش‌های مالی شرکت‌ها زمانی سودمند خواهد بود که اطلاعات مالی ارائه‌شده در آن‌ها مربوط بوده و به صورت صادقانه ارائه شده باشند. باکیفیت بودن گزارش‌های مالی منوط به رعایت دو ویژگی کیفی مربوط بودن و ارائه صادقانه است (نصیری و همکاران، ۱۳۹۹). در مکانیسم راهبری شرکتی، حسابرسی نقش مهمی را بر عهده دارد، چراکه حسابرسی اعتبار صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد. فرآیند حسابرسی از طریق نظارت بر رفتارهای مدیریت و محدود کردن انگیزه آنان برای دست‌کاری سود، امکان نظارت و کنترل را ایجاد می‌کند. اجرای حسابرسی، علاوه بر افزایش اعتماد و اطمینان نسبت به اعداد و ارقام مندرج در صورت‌های مالی به عنوان معیار ارزیابی عملکرد نمایندگان، از طریق کشف اشتباهات، اعتمادپذیری صورت‌های مالی را نیز افزایش می‌دهد (ولی نیا و همکاران، ۱۴۰۱). ارزش افزوده ایجادشده به وسیله حسابرسی، شمشیری دو لبه است. اگر فرآیند حسابرسی به طور شایسته توسط افراد واجد شرایط انجام شود، می‌تواند پدیده‌ای سازنده و مثبت باشد. چنانچه حسابرسی توسط افرادی انجام شود که از صلاحیت حرفه‌ای برخوردار نباشند، این پدیده اثر مثبت خود را به عنوان عامل کنترلی از دست می‌دهد. در شرایطی که استفاده‌کننده اطلاعات به بی‌صلاحیتی حسابرس واقف باشد و بر اظهارنظر وی اتکا نکند، زیان حسابرسی فقط هزینه آن است. ولی زمانی که علی‌رغم بی‌صلاحیتی حسابرس، استفاده‌کننده اطلاعات، ناآگاهانه به اظهارنظر وی اتکا کند، زیان بالقوه ناشی از این اتکا بسیار جدی‌تر است (اسدی و همکاران، ۱۳۹۶). استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی هنگامی می‌توانند به اطلاعات مالی منعکس در صورت‌های مالی اتکا کنند که شخص ثالث مستقل، ذیصلاح و بی‌طرفی، نسبت به میزان اعتبار این اطلاعات، نظر حرفه‌ای ارائه نماید (رضایی و همکاران، ۱۳۹۸)؛ بنابراین، انتخاب حسابرس از جمله تصمیمات بسیار مهمی است که توسط سهامداران یک شرکت اتخاذ می‌شود. در سال‌های اخیر، بعد از تشکیل جامعه حسابداران رسمی در سال ۱۳۸۰، مشاهده گردیده است که واحدهای تجاری بعضاً حسابرس و بازرس قانونی خود را تغییر داده‌اند. از طرفی نقش حسابرس در افزایش کیفیت افشا، شفافیت

صورت‌های مالی شرکت‌ها و کاهش هزینه‌های سرمایه بسیار مهم است؛ بنابراین، انتخاب مناسب حسابرِس می‌تواند بر کیفیت گزارشگری مالی و منافع سرمایه‌گذار اثرگذار باشد. (رضوی و همکاران، ۱۳۹۷).

خوشکار و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی به بررسی "تأثیر حسابرسی داخلی بر رابطه بین تغییر اظهارنظر حسابرِس و کیفیت گزارشگری مالی" پرداخته‌اند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان داد تغییر اظهارنظر حسابرِس بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر منفی و معنی‌داری دارد؛ اما حسابرسی داخلی بر تأثیر تغییر اظهارنظر حسابرِس بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیرگذار است.

ولی زاده و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی "کیفیت واحد حسابرسی داخلی، کیفیت گزارشگری مالی و تأخیر در زمان صدور گزارش حسابرِس مستقل" پرداخته‌اند. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری مدل‌های همبستگی چندگانه بیانگر آن است که بین کیفیت واحد حسابرسی داخلی و کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. لیکن، بین کیفیت واحد حسابرسی داخلی و تأخیر در زمان صدور گزارش حسابرِس مستقل رابطه معنی‌داری مشاهده نگردید.

محسنی نیا و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی "بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران" پرداخته‌اند. نتایج پژوهش، حاکی از آن است که «کیفیت حسابرسی داخلی» بر دو متغیر «کیفیت گزارشگری مالی» و «عدم تقارن اطلاعاتی» در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، تأثیر معناداری نداشته است؛ از این‌رو لازم است توجه جدی‌تری به مقوله کیفیت حسابرسی داخلی انجام شود و با اتخاذ سازوکارهای مناسب، زمینه ارتقای هرچه بیشتر کیفیت واحد حسابرسی داخلی شرکت‌ها فراهم شود.

خدامرادی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی "تغییر حسابرِس و نقش آن در کیفیت گزارشگری مالی" پرداخته‌اند. در این مقاله ابتدا دیدگاه‌های مربوط به تداوم انتخاب حسابرِس بررسی شده است و از آنجایی که عوامل مختلفی مانند اختلاف عقیده در مورد محتوای گزارشگری مالی، اختلاف عقیده در مورد اظهارنظر حسابرِس، اختلاف عقیده در مورد حق‌الزحمه حسابرسی و تغییر مدیریت و... ممکن است بر تغییر حسابرِس تأثیرگذار باشد و در نتیجه کیفیت گزارشگری مالی را دست‌خوش تغییر قرار دهند، لذا بررسی نقش تغییر حسابرِس بر گزارشگری مالی مورد بحث قرار گرفت.

خلیل^۱ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به بررسی "انتخاب حسابرِس و تأثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی: مطالعه موردی از صنعت بانکداری پاکستان" پرداخته‌اند. نتایج حاکی از آن است که بین کیفیت گزارشگری مالی بانک‌های حسابرسی شده توسط شرکت‌های زیرمجموعه Big-4 و شرکت‌های غیر Big-4 تفاوت معناداری وجود دارد.

¹ Khalil

اعظم^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی "رابطه بین حسابرسی داخلی و خارجی بر کیفیت گزارشگری مالی" پرداخته‌اند. نتایج حاکی از تأثیر مثبت و معنادار عینیت در افزایش سطح همکاری بین حسابرسان داخلی و خارجی است به نحوی که سطح کیفیت گزارشگری مالی را افزایش دهد. علاوه بر این، کیفیت گزارشگری مالی به طور مثبت تحت تأثیر قرار گرفته است که منجر به تأثیر مثبت صلاحیت فنی کار حسابرسی داخلی و مراقبت حرفه‌ای می‌شود. در نهایت، همکاری بین دو تیم حسابرسی از نظر ماهیت و بعد دامنه قابل توجه بود که به نوبه خود کیفیت گزارشگری مالی را افزایش داد.

توان^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی "تأثیر حسابرسان و اثربخشی کنترل داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های کوچک و متوسط در ویتنام" پرداخته‌اند. نتایج بررسی نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های کوچک و متوسط در ویتنام با میانگین امتیاز ۵/۳۴۹ قابل قبول در نظر گرفته شده است. در بین ۳ ویژگی کیفی کیفیت گزارشگری مالی، ویژگی‌های ارتقاء دهنده (۵/۳۹۴) و ویژگی‌های اساسی (ارتباط و ارائه وفادار) در حد متوسط (۵/۳۴۳ و ۵/۳۳۱) ارزیابی می‌شوند.

زند^۳ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی "چهار حسابرس بزرگ و کیفیت گزارشگری مالی: شواهدی از پاکستان" پرداخته‌اند. نتایج نشان داد شرکت‌هایی که توسط چهار حسابرس بزرگ حسابرسی می‌شوند، کیفیت گزارشگری مالی بهتری در مقایسه با شرکت‌هایی که توسط چهار حسابرس غیر بزرگ در پاکستان حسابرسی می‌شوند، دارند.

۳- فرضیه پژوهش

انتخاب حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

۴- روش پژوهش

اطلاعات و صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران به دلیل اینکه توسط مؤسسات حسابرسی مورد اعتماد بورس حسابرسی شده‌اند و همچنین چون در سایت کدال موجود بوده و دسترسی به آن‌ها آسان می‌باشد. به عنوان جامعه آماری پژوهش انتخاب می‌شود.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران که دارای شرایط زیر هستند می‌باشد، اگر شرکتی معیارهای ۶ گانه زیر را دارا باشد به عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب می‌گردد، روند انتخاب نمونه در جدول ۱ ارائه شده است.

¹ Azzam

² Thuan

³ Zandi

- (۱) شرکت‌ها قبل از سال ۱۳۹۱ در بورس پذیرش شده باشند و تا سال ۱۴۰۰ از بورس اوراق بهادار تهران خارج نشده باشند.
- (۲) به لحاظ قابلیت مقایسه، سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفندماه باشد و شرکت طی بازه زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ سال مالی و نوع فعالیت خود را تغییر نداده باشد.
- (۳) به لحاظ ساختار گزارشگری جداگانه‌ای که شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی (لیزینگ‌ها و بیمه‌ها، هلدینگ‌ها، بانک‌ها و مؤسسات مالی) دارند از نمونه حذف می‌شوند.
- (۴) اطلاعات مالی آن‌ها در بازه زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ در دسترس باشد.
- (۵) شرکت‌ها وقفه معاملاتی بیش از ۶ ماه نداشته باشند.
- (۶) اطلاعات شرکت‌ها جهت تغییرهای پژوهش در دسترس باشند.
- با توجه به محدودیت‌های ذکر شده تعداد ۱۳۳ شرکت بین سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۴۰۰ به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شده است.

جدول (۱): نحوه انتخاب نمونه آماری پژوهش

۵۴۶	جامعه آماری در سال ۱۴۰۰	
	-۱۸۹	کسر می‌شود: شرکت‌های غیرفعال
	-۲۸	کسر می‌شود: شرکت‌هایی که دارای توقف معاملاتی سهام هستند
	-۵۵	کسر می‌شود: شرکت‌هایی که تغییر دوره مالی داده‌اند
	-۹۲	کسر می‌شود: شرکت‌هایی که در بازه زمانی پژوهش وارد بورس شدند
	-۴۹	کسر می‌شود: شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک و هلدینگ‌ها
۱۳۳	نمونه نهایی پژوهش	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به شرایط بالا، تعداد ۱۳۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از سال ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ شامل ۱۳۳۰ سال - شرکت (۱۰*۱۳۳) بررسی شده است. جهت آزمون فرضیه پژوهش از مدل رگرسیون چند متغیره شماره (۱) استفاده شده است:

مدل ۱

$$DA_{i?CEt} = I^2_0 + I^2_1 CHOIC_{i?CEt} + I^2_2 SIZE_{i?CEt} + I^2_3 LEV_{i?CEt} + I^2_4 ROA_{i?CEt} + I\mu_{i?CEt}$$

که در مدل بالا $DA_{i?CEt}$ کیفیت گزارشگری مالی، $CHOIC_{i?CEt}$ انتخاب حسابرسان، $SIZE_{i?CEt}$ اندازه شرکت، $LEV_{i?CEt}$ اهرم مالی و $ROA_{i?CEt}$ بازده دارایی‌ها است.

با توجه به این که از سال ۲۰۰۵ بسیاری از پژوهش‌گران از مدل ارائه شده توسط کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) برای برآورد اقلام تعهدی استفاده کرده اند (کرمی و همکاران، ۱۳۹۰)، لذا در این پژوهش اقلام تعهدی اختیاری از طریق باقیمانده مدل مقاله کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) که در زیر تشریح می‌شود، اندازه گیری می‌گردد.

مدل ۲

$$TACC_{it} = b_0 + b_1 PPE_{it} + b_2 \Delta SALE_{it} + b_3 ROA_{it} + \epsilon_{it}$$

TACC کل اقلام تعهدی شرکت می باشد که از طریق تفاوت بین جریان های نقد حاصل از عملیات و سودخالص بعد از مالیات، تقسیم بر جمع دارایی های ابتدای دوره به دست می‌آید. PPE ناخالص اموال، ماشین آلات و تجهیزات است که از طریق اموال، ماشین آلات و تجهیزات ناخالص در ابتدای دوره تقسیم بر جمع دارایی های ابتدای دوره به دست می‌آید. ROA بازده دارایی ها دوره جاری شرکت می باشد که از طریق سود قبل از مالیات تقسیم بر دارایی های کل به دست می‌آید. ϵ_{it} بخش اختیاری اقلام تعهدی است و به عنوان نماینده کیفیت گزارشگری مالی است که در این پژوهش با DA نشان داده شده است. برای محاسبه اقلام تعهدی اختیاری ابتدا مدل (۲) را برای نمونه موردنظر و به صورت سال / شرکت برآورد کرده و سپس مقادیر باقی مانده برآوردها به عنوان کیفیت گزارشگری مالی محاسبه شده است. به‌طور خلاصه، متغیرهای به‌کاررفته در پژوهش و شیوه اندازه‌گیری آن‌ها به شرح جدول ۲ است:

جدول ۲- متغیرهای پژوهش و شیوه اندازه‌گیری آن‌ها

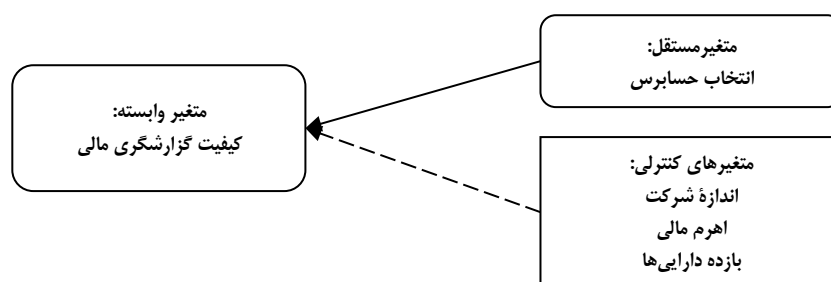
نام متغیر	نوع متغیر	شیوه اندازه‌گیری	نماد متغیر و رابطه ریاضی محاسبه آن	منبع
کیفیت گزارشگری مالی	وابسته	اقلام تعهدی اختیاری تعدیل شده بر مبنای عملکرد	$DA_{i?CEt}$	کوتاری و همکاران ^۱ (۲۰۰۵)
انتخاب حسابرس	مستقل	اگر حسابرسی شرکت توسط سازمان حسابرسی انجام شود عدد یک و اگر توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی انجام شود عدد صفر	$CHOIC_{i?CEt}$	بنی‌مهد و جعفری معافی (۱۳۹۰) و پاشایی و ملکیان (۱۳۹۱)

^۱ Kothari & et al

نام متغیر	نوع متغیر	شیوه اندازه‌گیری	نماد متغیر و رابطه ریاضی محاسبه آن	منبع
اندازه شرکت	کنترل	لگاریتم مجموع دارایی‌های شرکت	$SIZE_{i?CEt} = \log(Total Assets)$	خلیل و همکاران (۲۰۲۲)
اهرم مالی	کنترل	نسبت جمع کل بدهی‌ها به جمع کل دارایی‌های شرکت	$LEV_{i?CEt} = \frac{Total Debts}{Total Assets}$	خلیل و همکاران (۲۰۲۲)
بازده دارایی‌ها	کنترل	نسبت سود خالص به جمع کل دارایی‌های شرکت	$ROA_{i?CEt} = \frac{Net Profit}{Total Assets}$	خلیل و همکاران (۲۰۲۲)

منبع: یافته‌های پژوهشگر

مدل مفهومی پژوهش بصورت زیر است:

۵- یافته‌های پژوهش

اطلاعات مربوط به آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۳ منعکس شده است. اصلی‌ترین شاخص مرکزی، میانگین است که نشان‌دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌هاست. همان‌طور که در جدول شماره ۳ نشان داده شده است میانگین کیفیت گزارشگری مالی برای شرکت‌های مورد بررسی طی سال‌های مورد آزمون ۰.۱۳- بوده است. میانه نیز یکی دیگر از شاخص‌های مرکزی است که وضعیت جامعه را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود میانه متغیر کیفیت گزارشگری مالی برای شرکت‌های مورد بررسی ۰.۰۸۵- است که نشان می‌دهد نیمی از داده‌ها کمتر از این مقدار و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار هستند. انحراف معیار نیز نشان‌دهنده میزان تغییرات مجذور داده‌های متغیر وابسته حول میانگین است و هر چه کمتر باشد، نشان از توزیع نرمال داده‌های مربوط به آن متغیر دارد. به‌طور کلی پارامترهای پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی از یکدیگر یا میزان

پراکندگی آن‌ها نسبت به میانگین است. در بین متغیرهای پژوهش، کیفیت گزارشگری مالی شرکت دارای کمترین میزان پراکندگی می‌باشند. به‌منظور بررسی استقلال خطاها از یکدیگر از آزمون دوربین واتسون استفاده شده است. با توجه به جدول ۴ از آنجایی که مقدار دوربین واتسون برای مدل بین ۱/۵ تا ۲/۵ است، فرض استقلال خطاها پذیرفته شده و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد.

جدول ۳- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

پنل الف- متغیرهای پیوسته									
نام متغیر	نماد	تعداد مشاهدات	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
کیفیت گزارشگری مالی	DA	۱۳۳۰	-۰/۱۳	-۰/۰۸۵	-۰/۰۰۰۱	-۱/۰۴۲	۰/۱۵	-۲/۹۱	۱۴/۵۸
اندازه شرکت	SIZE	۱۳۳۰	۱۴/۷۱	۱۴/۴۸	۲۰/۷۶	۱۰/۸۴	۱/۶۲	۰/۷۷	۳/۹۱
اهرم مالی	LEV	۱۳۳۰	۰/۵۵	۰/۵۴	۱/۳۲	۰/۱۰	۰/۲۱	-۰/۳۱	۳/۴۴
بازده دارایی‌ها	ROA	۱۳۳۰	۰/۱۴	۰/۱۲	۰/۶۲	-۰/۲۹	۰/۱۵	۰/۴۹	۳/۶۵
پنل ب- متغیرهای دو ارزشی									
نام متغیر	نماد	نوع طبقه	فراوانی	درصد فراوانی					
انتخاب حسابرِس	CHOIC	۰	۱۰۸۳	۸۱/۴۳					
		۱	۲۴۷	۱۸/۵۷					

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۴- نتایج حاصل از آزمون عدم وجود خودهمبستگی جزء خطا

نوع آماره	مقدار آماره
دوربین-واتسون	۲/۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۵- نتایج آزمون مانایی برای متغیرهای مدل‌ها

متغیر	آماره آزمون	مقدار #p	نتیجه
کیفیت گزارشگری مالی	-۵/۹۴۳۳	۰/۰۰۰	پایا
اندازه شرکت	-۹/۷۷	۰/۰۰۰	پایا
اهرم مالی	-۱۴/۳۲۲۵	۰/۰۰۰	پایا
بازده دارایی‌ها	-۸/۴۴	۰/۰۰۰	پایا

منبع: یافته‌های پژوهشگر

آزمون ریشه واحد، فرض صفر بیانگر نامانایی متغیرها است. در این صورت چنانچه مقدار p کمتر از سطح معناداری $0/05$ باشد فرض صفر رد خواهد شد. به این ترتیب نتایج حاصل از آزمون مانایی برای داده‌های ترکیبی (پانل) در جدول ۵ نشان از مانا بودن تمام متغیرهای مورد مطالعه است. در این پژوهش برای بررسی عدم وجود هم خطی از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شده است. وقتی که شاخص تورم واریانس کمتر از 10 باشد، نشان‌دهنده عدم وجود هم خطی است. نتایج حاصل از این آزمون در جدول ۷ نشان می‌دهد که میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی در حد مجاز خود قرار داشته و از این بابت مشکلی وجود ندارد.

جدول ۶- نتایج حاصل از آزمون عدم وجود هم خطی بین جملات توضیحی در مدل پژوهش

متغیر	نماد	عامل تورم واریانس
انتخاب حسابرِس	CHOIC	۱/۱۰
اندازه شرکت	SIZE	۱/۱۴
اهرم مالی	LEV	۱/۶۴
بازده دارایی‌ها	ROA	۱/۶۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در جدول ۷ همبستگی متغیرهای مورد بررسی از روش همبستگی پیرسون آورده شده است.

جدول ۷- همبستگی بین متغیرهای مدل پژوهش

متغیرهای تحقیق	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)
کیفیت گزارشگری مالی	۱/۰۰۰۰				
انتخاب حسابرِس	-۰/۰۲۱	۱/۰۰۰۰			
اندازه شرکت	-۰/۱۴	۰/۲۸	۱/۰۰۰۰		
اهرم مالی	۰/۰۵۵	۰/۱۳	-۰/۰۰۰۶	۱/۰۰۰۰	
بازده دارایی‌ها	-۰/۲۰	-۰/۰۳۴	۰/۱۷	-۰/۰۶۱	۱/۰۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

ضریب همبستگی متغیرها با همبستگی کمتر از 80 درصد نشان می‌دهد که همبستگی شدیدی بین متغیرها وجود ندارد.

قبل از تخمین مدل‌ها، ابتدا باید مشخص شود که اصولاً نیازی به در نظر گرفتن ساختار پانل داده‌ها (تفاوت‌ها یا اثرات خاص شرکت‌ها) وجود دارد یا این که می‌توان داده‌های مربوط به شرکت‌های مختلف را با استفاده از روش تلفیقی (Pooling) روی هم ریخت و از آن در تخمین مدل استفاده کرد. در تخمین‌های تک معادله‌ای، برای اخذ تصمیم از آماره آزمون F لیمر استفاده می‌شود. در این آزمون فرض H_0 استفاده از روش داده‌های تلفیقی (Pooling) را در مقابل فرض H_1 یعنی استفاده از روش داده‌های تابلویی (Panel) نشان می‌دهد.

جدول ۸- نتایج آزمون F لیمر برای مدل اول

نتیجه	مقدار p	درجه آزادی	آماره آزمون
استفاده از داده‌های تابلویی	۰/۰۰۰۰	۱۳۲	۲/۳۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

همان‌گونه که در جدول ۸ مشاهده می‌شود، فرض صفر مبنی بر برابری همه اثرات خاص شرکت‌ها در مورد مدل پژوهش رد می‌شود ($p < 0/05$).

این بدان معنی است که نمی‌توان مدل پژوهش را با روی هم ریختن داده‌های مربوط به شرکت‌های مورد مطالعه و به روش Pooling تخمین زد بلکه باید از روش داده‌های پانل استفاده کرد. به عبارتی کارآمدی برآورد مدل پژوهش با استفاده از داده‌های پانل برای ۱۳۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مشخص می‌شود. بعد از اینکه با استفاده از آزمون F لیمر نتیجه شد که برای برآورد مدل‌های مورد نظر باید از روش پانل استفاده کرد در ادامه برای تشخیص اینکه در برآورد مدل‌های پانل دیتا کدام روش (مدل اثرات ثابت یا مدل اثرات تصادفی) مناسب است، از آزمون هاسمن استفاده شده است. در این آزمون، فرض صفر بیانگر مناسب بودن مدل اثرات تصادفی است و رد فرض صفر به منزله کارا تر بودن مدل اثرات ثابت برای تخمین مدل تحقیق است.

جدول ۹- نتایج آزمون هاسمن برای مدل اول

نتیجه	مقدار p	درجه آزادی	آماره آزمون
استفاده از مدل اثرات ثابت	۰/۰۰۰۰۰	۱۳۳	۶۷/۹۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

همان‌گونه که در جدول ۹ مشاهده می‌شود، فرض صفر کارا تر بودن مدل اثرات تصادفی برای شرکت‌های مورد مطالعه رد نمی‌شود ($p < 0/05$). به عبارتی نتایج بیانگر تأیید اثرات ثابت در برابر اثرات تصادفی است بنابراین مدل پژوهش باید به صورت اثرات ثابت تخمین زده شود.

نتایج آزمون مدل پژوهش برای سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ به صورت تحلیل ترکیبی داده‌ها به شرح جدول ۱۰ است. ضریب تعیین، معیاری را برای خوبی برازش رگرسیون برآورد شده با اطلاعات آماری دوره نمونه و برای مقاطع مختلف، فراهم می‌سازد. هر چه مقدار ضریب تعیین بیشتر باشد برازش بهتری بین رابطه خطی برآورد شده و داده‌های آماری نمونه وجود دارد. همان‌گونه که در جدول ۱۰ مشاهده می‌شود با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده، ۳۱ درصد از تغییرات کیفیت گزارشگری مالی شرکت را می‌توان به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی مدل پژوهش توضیح داد. همچنین، با توجه به این که آماره F مدل پژوهش بیشتر از ۲ و Sig کمتر از ۵ درصد است، می‌توان گفت در مدل دست کم یکی از متغیرهای مستقل و یا کنترلی دارای رابطه خطی با متغیر وابسته است.

جدول ۱۰- نتایج بررسی ضرایب جزئی مدل پژوهش با روش تصادفی با توجه به ناهمسانی

متغیر وابسته: کیفیت گزارشگری مالی					
$DA_{it} = I^2_0 + I^2_1 CHOIC_{it} + I^2_3 SIZE_{it} + I^2_4 LEV_{it} + I^2_5 ROA_{it} + I_{it}$					
نتیجه	احتمال	آماره t	ضرایب	نماد	متغیرها
معنادار	۰/۰۰۰۲	۳/۶۸	۰/۳۱	C	ضریب ثابت
معنادار	۰/۰۲	۲/۲۴	۰/۰۲۲	CHOIC	انتخاب حسابرِس
معنادار	۰/۰۰۰۰	-۴/۲۲	-۰/۰۲۵	SIZE	اندازه شرکت
معنادار	۰/۰۰۰۰	-۴/۹۶	-۰/۱۰	LEV	اهرم مالی
معنادار	۰/۰۰۰۰	۴/۰۴۲	-۰/۲۳	ROA	بازده دارایی‌ها
				۲/۰۰	آماره دوربین-واتسون
				۳/۹۵	آماره F
				۰/۲۲	ضریب تعیین تعدیل شده
				۰/۳۱	ضریب تعیین

منبع: یافته‌های پژوهشگر

فرضیه پژوهش بدین صورت است که انتخاب حسابرِس بر کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد. در این فرضیه متغیر وابسته، کیفیت گزارشگری مالی شرکت و متغیر مستقل انتخاب حسابرِس است. نتایج آزمون مدل پژوهش و آماره t و Sig مزبور به فرضیه پژوهش در جدول ۱۰ نشان داده شده است. نتایج این جدول بیان می‌کند که مقدار آماره t و Sig برای متغیر مستقل انتخاب حسابرِس به ترتیب ۲/۲۴ و ۰/۰۲ است. با توجه به اینکه سطح خطای در نظر گرفته شده برای این پژوهش ۰/۰۵ بوده است، بنابراین، انتخاب حسابرِس تأثیر معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران داشته و فرضیه پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار

می‌گیرد. ضریب متغیر مستقل مثبت است. این بدین مفهوم است که انتخاب حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مثبت معناداری دارد. نتایج نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵٪ مقادیر t ، برای تمام متغیرها در ناحیه رد فرض صفر قرار می‌گیرد یعنی متغیرها به جزء متغیر یادشده در مدل معنی‌دار هستند.

۶- نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

پدیده انتخاب حسابرس در سال‌های اخیر توجه بسیاری از محافل دانشگاهی و فعالان حرفه‌ای را به خود جلب کرده است. این پدیده از نظر درک وضعیت بازار خدمات حسابرسی و میزان رقابت در حرفه حسابرسی اهمیت ویژه‌ای دارد. الزامات افشاء و عکس‌العمل بازار در قبال انتخاب حسابرسان با هدف دل‌سرد کردن مدیریت صاحب‌کار برای اخذ گزارش‌های حسابرسی مطلوب و یا مجوز استفاده از روش‌های حسابداری خاص ایجاد شده‌اند. هدف این پژوهش تأثیر انتخاب حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادر تهران است. نتایج بیان می‌کند که فرضیه پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار می‌گیرد. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده در مجموع می‌توان بیان کرد که متغیر انتخاب حسابرس تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. به عبارتی، انتخاب حسابرسانی که دارای کیفیت بالاتر و کارکنان آموزش‌دیده هستند، منجر به افزایش کیفیت حسابرسی و متعاقباً افزایش کیفیت گزارشگری مالی می‌شود. نتایج پژوهش با نتایج پژوهش‌های خلیل و همکاران (۲۰۲۲) و زندی و همکاران (۲۰۱۹) سازگار است. لذا پیشنهاد می‌شود که شرکت‌ها برای افزایش کیفیت گزارشگری مالی خود، در امر حسابرسی از حسابرسان واجد شرایط و دارای کارکنان آموزش‌دیده و خبره و همچنین مسلط به فن‌آوری‌های روز استفاده کنند. از آنجا که پژوهش‌های زیادی در زمینه انتخاب حسابرس و آثار احتمالی آن در ایران انجام نشده است، پیشنهاد می‌شود در این زمینه پژوهش‌های بیشتری انجام شود و پژوهشگران می‌توانند در آینده به انجام پژوهش‌هایی مانند: الف) تکرار این پژوهش با در نظر گرفتن معیارهای دیگر ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی مانند معیار ارزش پیش‌بینی‌کنندگی سود، صادقانه گزارش نمودن سود، به‌موقع گزارش نمودن سود و غیره ب) تکرار این پژوهش با استفاده از معیارهای دیگری همچون تعداد کارکنان، سال تأسیس و میزان سابقه کاری، جهت طبقه‌بندی مؤسسه‌های حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران به مؤسسه‌های حسابرسی بزرگ و کوچک و پ) بررسی رابطه بین تغییر حسابرس و کیفیت گزارشگری مالی در صنایع گوناگون، بپردازند.

فهرست منابع

- (۱) اسدی، غلامحسین. و اشکانی، بهروز (۱۳۹۶). بررسی تأثیر تغییر حسابرِس بر قیمت سهام. دانش حسابرِس، ۱۷(۶۶)، ۴۱-۶۰. doi: 10.52547/jipm.17.66.41
- (۲) آذین فر، کاوه، قدرتی زوارم، عباس، و نوروزی، محمد (۱۳۹۸). تأثیر ابعاد ریسک بر قیمت‌گذاری حسابرِس. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرِس، ۱۱(۴۴)، ۱۷۴-۱۵۵. doi: 10.52547/jipm.44.11.155
- (۳) باباجانی، ابوالفضل، جبارزاده کنگرلویی، سعید، بحری ثالث، جمال، و پاک مرام، عسگر (۱۴۰۰). اثر عوامل مدیریت ریسک بنگاه بر کیفیت گزارشگری مالی با نقش تعاملی حاکمیت شرکتی. فصلنامه بورس اوراق بهادار، ۱۴(۵۶)، ۷۵-۱۱۰. doi: 10.52547/jipm.14.56.75
- (۴) بنی مهد، بهمن، و جعفری معافی، رضا (۱۳۹۰). کیفیت اقلام تعهدی و انتخاب حسابرِس، مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۳۳، صص ۸۱-۹۸. doi: 10.52547/jipm.33.98
- (۵) پاشایی، علی، و ملکیان، اسفندیار (۱۳۹۱). تأثیر نظام راهبری شرکتی بر انتخاب حسابرِس در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۱، صص ۲۱-۳۱. doi: 10.52547/jipm.1.21
- (۶) تقی زاده خانقاه، وحید، و زینالی، مهدی (۱۳۹۴). نقش کیفیت گزارشگری مالی در کاهش اثرهای محدودکننده تقسیم سود بر سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در مراحل چرخه عمر. بررسی‌های حسابداری و حسابرِس، شماره ۲، صص ۱۸۲-۱۶۱. doi: 10.52547/jipm.2.161
- (۷) حساس یگانه، یحیی، بهشور، اسحاق، و شگری کیانی، مسعود (۱۳۹۷). رابطه بین شفافیت گزارشگری مالی و نرخ مؤثر مالیاتی. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرِس، ۱۰(۳۸)، ۱-۳۰. doi: 10.52547/jipm.38.10.1
- (۸) خدامرادی، محمد، و داورانی، مانا (۱۳۹۵). تغییر حسابرِس و نقش آن در کیفیت گزارشگری مالی، دومین همایش ملی مدیریت و حسابداری، جیرفت.
- (۹) خوشکار، فرزین، به نژاد، میر اکبر، و بویه زاده، میترا. (۱۴۰۱). تأثیر حسابرِس داخلی بر رابطه بین تغییر اظهارنظر حسابرِس و کیفیت گزارشگری مالی. چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، ۵(۵۶)، ۱۱۵-۱۲۸. doi: 10.52547/jipm.5.56.115
- (۱۰) رابطی خطیبی، محمد ابراهیم، خسروی پور، نگار (۱۴۰۲). بررسی اثرات وجود نظام کنترل داخلی و پیچیدگی‌های سازمانی بر کیفیت گزارشگری مالی مالی. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرِس، ۱۲۰-۹۹(۵۷). doi: 10.52547/jipm.15.57.99
- (۱۱) رضایی پیتته نوئی، یاسر، و عبداللهی، احمد (۱۳۹۸). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و احتمال گزارشگری متقلبانه. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۱(۲)، ۸۹-۱۰۴. doi: 10.52547/jipm.11.2.89

- ۱۲) رضوی عراقی، سیدمحمدرضا، جهانشاد، آزیتا، و مستوفی، امیر. (۱۳۹۷). تأثیر ضعف‌های عمده کنترل‌های داخلی بر ناکارایی سرمایه‌گذاری. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۰(۳۸)، ۱۶۷-۱۴۳. doi: 10.52547/jipm.38.10.143
- ۱۳) رمضان پور شلمانی، حسن (۱۳۹۹). مالکیت نهادی، تمرکز مالکیت و انتخاب حسابرس، همایش ملی بهبود و بازسازی سازمان و کسب‌وکار، تهران.
- ۱۴) طالب نیا، قدرت اله، و احمدزاده، علی (۱۳۹۱). شناسایی مفاد بندهای حاصل از عدم توافق گزارش‌های حسابرسی و اثرات آن بر بهبود کیفیت گزارشگری مالی (از دیدگاه مدیریت). پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی. ۹۳-۶۹ (۱۶). ۴. doi: 10.52547/jipm.16.4.69
- ۱۵) شماخی، حمیدرضا، و صفیو، رضا (۱۳۹۵). بررسی رابطه حق‌الزحمه حسابرسی و انتخاب حسابرس، هفتمین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد و مدیریت، سوئد- دالارنا، مرکز ارتباطات دانشگاهی ICOAC، دانشگاه دولتی دالارنا.
- ۱۶) عرب‌صالحی، مهدی، و میرزائی، مهدی (۱۳۹۵). کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت حسابرسی. حسابدار رسمی، شماره ۳۳، صص ۵۰-۵۳. doi: 10.52547/jipm.33.53
- ۱۷) محسنی نیا، سعید، و باباجانی، جعفر (۱۳۹۹). بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۲(۴)، ۱۹-۳۸. doi: 10.52547/jipm.4.12.19
- ۱۸) مشایخ، شهناز، پارسایی، منا، و کرانی، اکرم (۱۴۰۰). رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با کیفیت اطلاعات حسابداری و گزارش حسابرس. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی. ۶۴-۴۱، ۵۱(۱۳). doi: 10.52547/jipm.51.13.41
- ۱۹) مؤمنی، علیرضا، و کاظم پور، یونس (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین اثربخشی کمیته حسابرسی و نوع مالکیت با مدیریت سود تعهدی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت امور مالی، تجارت، بانک، اقتصاد و حسابداری.
- ۲۰) نصیری، محمود، و قائمی، محمدحسین (۱۳۹۹). افزایش سرمایه و کیفیت گزارشگری مالی. مجله دانش حسابداری، ۱۱(۳)، ۱-۳۴. doi: 10.52547/jipm.11.3.1
- ۲۱) نوروزی فیروز، ریحانه (۱۳۹۶). بررسی تأثیر ساختار مالکیت و محافظه‌کاری بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه محدث نوری، دانشکده اقتصاد و علوم اداری.
- ۲۲) ولی زاده لاریجانی، اعظم، رحمانی، علی، و شعبانی اصلی، سمانه (۱۴۰۰). کیفیت واحد حسابرسی داخلی، کیفیت گزارشگری مالی و تأخیر در زمان صدور گزارش حسابرس مستقل. پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، ۱۰(۲)، ۲۵۹-۲۸۶. doi: 10.52547/jipm.10.2.259

۲۳) ولی نیا، سید نیما، رنجبر، محمدحسین، خدادادی، داوود، و سالاری، حجت‌الله (۱۴۰۱). واکنش بازار سهام به مدیریت سود، ریسک شرکت و ضعف کنترل‌های داخلی. دانش سرمایه‌گذاری، ۱۱(۴۲)، ۵۶۳-

doi: 10.52547/jipm.11.42.563 .۵۷۸

- 24) Abbott, L. J., Daugherty, B., Parker, S., & Peters, G. F. (2016). Internal audit quality and financial reporting quality: The joint importance of independence and competence. *Journal of Accounting Research*, 54(1), 3-40. doi: 10.52547/jipm.54.1.3.
- 25) Akeju, J. B., & Babatunde, A. A. (2017). Corporate Governance and Financial Reporting Quality in Nigeria. *International Journal of Information Research and Review*, 4(2): 3749-3753. doi: 10.52547/jipm.4.2.3749.
- 26) Azzam, M., Alrabba, H., AlQudah, A & Mansur, H. (2020). A study on the relationship between internal and external audits on financial reporting quality. *Management Science Letters*, 10(4), 937-942. doi: 10.52547/jipm.10.4.937.
- 27) DeFond, M., & Zhang, J. (2017). A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*. In Press, doi:10.1016/j.jacceco.2014.08.007.
- 28) Herath, S. K., & Albarqi, N. (2018). Financial Reporting Quality: A Literature Review. *International Journal of Business Management and Commerce*, 2 (2): 1-14. doi: 10.52547/jipm.2.2.1.
- 29) Kaklar, H. M., Kangarlouei, S. J., & Motavassel, M. (2012). Audit quality and financial reporting quality: Case of Tehran stock Exchange (TSE). *Innovative Journal of Business and Management*, 1(3).
- 30) Kang, F. (2016). Founding family ownership and the selection of industry specialist auditors. *Accounting Horizons*, 28(2), 261-276. doi: 10.52547/jipm.28.2.261.
- 31) Khalil, U. F. (2022). Auditor choice and its impact on financial reporting quality: A case of banking industry of Pakistan. *Asia Pacific Management Review*.
- 32) Kothari S. P, Leone AN, Wasley CH. (2005). Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of Accounting and Economics*, 39: 163-197.
- 33) Ningtias, D. E., & Shonhadji, N. (2018). The Effect of Political Costs, Risk Litigation, Investor Protection Debt to Equity Ratio and Quality Audit Committee on the Quality of Accounting Information. *Advanced Science Letters*, 24(7): 4878-4881. doi: 10.52547/jipm.24.7.4878.
- 34) Thuan, P. Q. (2020). Impact of auditors and internal control effectiveness on the financial reporting quality in small and medium-sized enterprises in Vietnam. *Science & Technology Development Journal-Economics-Law and Management*, 4(2), 754-766. doi: 10.52547/jipm.4.2.754.
- 35) Velte, P., & Freidank, C. C. (2015). The link between in-and external rotation of the auditor and the quality of financial accounting and external audit. *European Journal of Law and Economics*, 40(2), 225-246. doi: 10.52547/jipm.40.2.225.
- 36) Zandi, G., Sadiq, M., & Mohamad, S. (2019). Big-four auditors and financial reporting quality: evidence from Pakistan. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 7(2), 369-375. doi: 10.52547/jipm.7.2.369.

Abstract

<https://doi.org/10.30495/faar.2023.1980799.3630>

The Effect of Auditor Selection on the quality of Financial Reporting

Mohammad Hosein Fatheh¹
Elahe Bagheri²
Meysam Jafaripour³

Received: 03 / October / 2023

Accepted: 05 / December / 2023

Abstract

Choosing an auditor is one of the most important decisions made by the shareholders of a company. Therefore, the current research was conducted with the aim of investigating the effect of auditor selection on the quality of financial reporting of companies admitted to the Tehran Stock Exchange. For this purpose, the information of 133 companies admitted to the Tehran Stock Exchange was extracted based on the research variables through the Rahvard Nowin software and analyzed with the help of the regression of the generalized least squares method with the panel data approach and in the form of fixed effects. In order to measure the quality of financial reporting, discretionary accruals adjusted based on performance have been used. The results of the research hypothesis test showed that the selection of the auditor has a positive and significant effect on the quality of financial reporting of companies admitted to the Tehran Stock Exchange, and the research hypothesis is confirmed at the 95% confidence level. In other words, the selection of auditors with higher quality and trained staff leads to an increase in audit quality and subsequently to an increase in the quality of financial reporting.

Keywords: Auditor Selection, Financial Reporting Quality, Audit Quality

¹Department of Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran. (Corresponding Author).
Mh_fatheh@pnu.ac.ir

² Department of Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran. elina.eb69@gmail.com

³ Department of Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran. m.jaffaripour@pnu.ac.ir

<http://faar.iauctb.ac.ir>

{ 155 }

Creative Commons – Attribution 4.0
International – CC BY 4.0
Creativecommons.org

